

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Евгени Велев – Ръководител катедра ИСТИК при ФБКН към
УниБИТ

на дисертационен труд на Георги Иванов за присъждане на образователната и
научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени
комуникации и информационни науки (Журналистика – Графичен дизайн)
на тема:

„ЗНАКОВИ ПРОЦЕСИ НА ШРИФТА В СЪВРЕМЕННАТА ГРАФИЧНА
КОМУНИКАЦИЯ“

с научен ръководител проф. д-р Веселина Вълканова

Дисертационният труд на Георги Иванов е с обем от 243 страници, в това число увод, три глави, заключение, резюме на научните приноси, списък с публикациите, библиография от 157 заглавия (48 на кирилица и 109 на латиница), 27 изображения, 98 таблици и приложение, което съдържа 14 страници. Използваните и коректно отразени литературни източници свидетелстват за задълбочено проучване върху изследваното научно поле, както и за сериозна библиографска работа, свързана с търсенето, систематизирането и проучването на информационните източници по темата на разработката. Приложеният към документацията по защитата автореферат е с обем от 23 страници и включва в себе си обща характеристика на дисертационния труд с преценка на актуалността на проблема, структурата и съдържанието. Коректно и сполучливо са очертани обектът, предметът, целите, задачите, тезите и методите на изследването, приложимостта и практическата му полезност, неговата структура, резюме на приносите и

списък на публикациите по темата на дисертационния труд. Авторефератът отразява по същество структурата, подхода и основните обобщения на труда и отговаря напълно на изискванията за авторефериране.

Липсата на цялостно семиотично изследване върху сигнификацията и знаковите процеси на типографските стилове и огромните възможности за засилване на въздействието на комуникацията, които тези процеси предлагат са сред причините за проявения изследователски интерес на докторанта към темата на дисертацията. Според него резултатите от научното изследване имат научно-теоретична и практико-приложна стойност, както за изучаването на рекламните комуникации и въздействието им върху обществото и отделния човек, така и за създаването на по-ефективни маркетингови и рекламни комуникации. Иванов твърди също, че резултатите от дисертационния труд биха могли да намерят приложение в теоретични разработки в редица области като типографията, графичния дизайн, полиграфията, книгоиздаването, уеб дизайна, журналистиката, връзките с обществеността, рекламата, маркетинга и всички онези професионални направления, които са свързани пряко или косвено с визуалната комуникации. Насочвайки тематичен фокус на изследването към визуалното мислене и визуалната грамотност като фактор за възприемането на графичната комуникация той прави опит да анализира зависимостта между визуалната грамотност на аудиторията и възприемането на графичните послания, подлагайки на проверка известни сигнификации на типографските стилове и проучвайки нови, неизвестни знакови процеси на шрифта.

Целта на дисертационният труд Иванов определя като изследване и анализиране на различните типове сигнификации чрез шрифта, знаковите процеси, в които елементите на типографския стил от абстрактни инвариантни знаци се превръщат в конкретен обозначител на определен

денотат и освен вербално носената от тях информация започват да манифестират и допълнителни, скрити послания, както и привеждане на аргументи и доказателства за значимостта на тези допълнителни послания за ефективността на комуникацията. Като втората цел той посочва разкриване на връзката между познанията и компетентностите на аудиторията, нейната визуална грамотност и степента на възприемане на сигнифицираната информация. В тази връзка са и произтичащите от целите задачи, които са свързани с изследване на знаковите процеси на шрифта в съвременните графични комуникации и класифициране основните типове означаване чрез типографските стилове, с проучване на взаимодействието между визуалното и вербалното, доказвайки значимостта на връзката им за ефективността на комуникацията, с анализирането зависимостта между визуалната грамотност на аудиторията и възприемането на графичните послания, с подлагането на проверка известни сигнификации на типографските стилове, правейки проучване за нови, неизвестни знакови процеси на шрифта, и с изясняването на механизмите и подходите на графичния дизайн в предаването на информация и съобщения, като визуален език със свои речник и граматика, функциониращ и ефективно интегриран в съвременната масова комуникация. Основната изследователска теза Иванов формулира по следния начин: „Колкото повече паралингвистични компоненти участват в предаването на съобщението, толкова по-мощна, по-пълноценна и по-ефективна става комуникацията“.

Постигането на целите и решаването на поставените задачи е осъществено в една сравнително слабо развита у нас научна област, което предполага сериозно познаване на различни научни полета, и изисква използването на интердисциплинарни изследователски подходи и методи при интерпретирането на различните концепции, теории и тенденции, като:

проучване, аналитичен обзор и критичен анализ на теоретични източници, свързани с графичния дизайн, история на типографията, теория на комуникацията, визуална култура, семиотика, социална семиотика, визуална реторика, психология и други научни дисциплини, които темата на дисертацията предполага; теоретичен анализ на основните комуникативни и културни специфики на типографските шрифтове и графичния дизайн; семиотичен анализ на сигнификацията и знаковите процеси на шрифта в съвременните графични комуникации; иконографски анализ на означаването и манифестирането на послания чрез композицията. Използването на подобен комплексен подход е допринесъл за разкриването и изясняването на сложните взаимоотношения между различните компоненти на графичния дизайн при конституирането на многопластовите, действащи на различни нива, послания в съвременните графични комуникации. Всичко това до голяма степен предопределя оригиналността на изследването и неговия приносен характер от научноизследователска гледна точка.

Като цяло дисертационният труд се отличава с отчетливо изразена теоретична и практико-приложна значимост. Изцяло приемам формулираните от Иванов теоретичните достижения на дисертацията, както и предположението, че извършените изследвания и формулираните концепции и анализи, могат да са полезни при подготовката на специалисти в областта на типографията, графичния дизайн, полиграфията, книгоиздаването, журналистиката и връзките с обществеността, рекламата и маркетинга, както и всички професионални области, свързани с комуникацията. Приемам също така допуснатото аргументирано заключение, че резултатите от изследването могат да намерят практическо приложение в области, като маркетинга и рекламата, при изследване на въздействието на рекламните послания и за по-добро позициониране на рекламираните продукти, типографията и

графичния дизайн, при разработване на нови шрифтове и при създаване на фирмени лого-знаци, като знанията, събрани в дисертацията могат да допринесат за оформлението и по-силното въздействие на комуникационни продукти от всякакъв тип, и в социологически изследвания за въздействието на комуникационните продукти.

Смятам, че дисертационният труд е крачка напред в изследванията, свързани със знакови процеси на шрифта в съвременната графична комуникация. Като имам предвид високото ниво на теоретичната разработка, компетентното и структурирано проучване и анализиране на изследваната проблематика и направените интерпретации и изводи, задълбоченото и детайлно познаване на научноизследователското поле, сериозните проучвания, познания и компетенции по графичен дизайн, история на типографията, теория на комуникацията, визуална култура, семиотика, социална семиотика, визуална реторика, както и безспорните достойнства на предоставения за рецензия дисертационния труд, убедено и аргументирано препоръчвам на уважаемите членове научното жури да гласуват положително за присъждането на Георги Иванов на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Графичен дизайн) на тема „Знакови процеси на шрифта в съвременната графична комуникация“.

София,
29. 01. 2018 г.

Рецензент:.....
Проф. д-р Евгени Велев